

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečniino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 257.

V Ljubljani, v petek 8. novembra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Deveta seja dne 5. novembra 1889.)

(Konec.)

Poslanec Klun je v imenu finančnega odseka poročal o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1890, in sicer:

Finančni odsek po vestnem in natančnem pretresanju predlaga proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1890. Število javnih ljudskih šol je lanskega leta po izkazu c. kr. deželnega šolskega sveta znašalo 293 s 497 sistemizovanimi učiteljskimi službami. Med tem je bilo zopet nekaj novih šol in več učiteljskih služb ustanovljenih, vendar je v proračunu na novo sprejetih le sedem šol, ki so že po vsem izgotovljene, in 19 učiteljskih služb, ki so že oddane ali se bodo oddale v teku prihodnjega leta. Po letošnjem izkazu deželnega šolskega sveta, ki je natisnjeno v prilogi 20. na 2. strani, nam je letos skrbeti za 300 šol s 516 učiteljskimi službami. Ni torej čuda, da se je z večim številom šol in učiteljskih služb povečala tudi potrebščina za nje, ki po predlogu deželnega odbora znaša 296.133 gld. 67 kr., t. j. za 10.509 gld. več, kakor je bila proračunjena za letošnje leto. In ta prikazen se bode ponavljala še nekoliko let, ker je še veliko krajev brez šol, katerih bode treba še dokaj znova osnovati, da bode njih število tako dopolnjeno, da proračuni normalno-šolskega zaklada ne bodo kazali ogromnih razlik, kakor v poslednjem šestletju, v katerem se je potrebščina leto za letom poprečno naraščala za 9000 do 10.000 gld.

Ta redni narastek se bode pa vsled nameravanega povikšanja učiteljskih plač v naslednjih letih jako zdatno še pomnožil.

Če smo torej že prejšnja leta deželni šolski oblasti priporočali, naj bo pri tirjatvah za šolske potrebščine kolikor mogoče varna, ima finančni odsek tem več vzroka to priporočati letos; in če je že unidan pri podporah za nove šolske stavbe izrekal željo, naj se pri dotičnih načrtih ozirajo na

siromaštvo naših kmetijskih občin, mora tem bolj sedaj deželni šolski oblasti na srce pokladati, naj previdno ravna tudi pri snovanju novih šol, zlasti pa pri razširjevanju že obstoječih, ker pičlo število učencev v višjih razredih nekaterih takih šol dostikrat ni v nobeni primeri s troški, ki jih te šole prouzučujejo deželi.

Potrebščina za prihodnje leto znaša: Aktivitetni užitki učiteljev z vsemi dokladami in stanarinami 269.172 gld., dotacije 3512 gld., remuneracije 19.840 gld., pokojnine in miloščine 1006 gld. 66 kr., različni troški 750 gld., vkupe vsa potrebščina 294.280 gld. 66 kr.

Zaklada znaša z raznimi dohodki 23.874 gld. 21 kr., torej primanjkljaj okroglo 270.400 gld. Ta primanjkljaj se bode pokrili z 10% priklado na vse direktne davke.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1890. s potrebščino 294 280 gld. 66 kr.
z doklado 23.874 " 21 "
in s primanjkljajem 270.406 gld. 45 kr.,
ali okroglo 270.400 gld. se odobri.

2. V pokritje tega primanjkljaja se bode l. 1890. pobirala 10% priklada na celo predpisano svoto vseh direktnih davkov, torej zlasti od rednega davka z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem davku, pri hišni najemari in hišno-razrednem davku, pri pridobninskem in dohodninskem davku po vsej deželi. Nedostatek v znesku 124.400 gld., kateri se potem še pokaže, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, da sklepu pod točko 2. dobi Najvišje potrjenje.

4. V podrubrikah 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 rubrike II. „Potrebščina“ dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Potrebščine normalno-šolskega zaklada za l. 1889., katere bi utegnile vsled veljavnih naredeb

deželnega šolskega sveta dogovorno z deželnim odborom nastati, pa bi presegle proračun, so pokriti iz blagajničnih preostankov l. 1889.

Gledé poduka v kmetijstvu se je v finančnem odseku izrekala želja, naj bi se en del v ta namen dovoljenega zneska 1500 gld. rabil kot podpora za šolske vrte, en del pa dajal kot nagrada učiteljem, ki se marljivo pečajo s podukom v kmetijstvu. Tudi se je omenjalo, da bi bilo potrebno šolske vrte in poduk v kmetijstvu bolje nadzorovati in da bi se to morda najbolje in najvspešneje godilo po potovalnem učitelju, ki po naročilu vlade redno hodi po deželi delit poduk v kmetijstvu ter se pri tej priliki najlaglje prepriča, koliko se je za kmetijstvo v tem ali onem kraju že storilo, v kakošnem stanu so šolski vrta itd. To bi bilo tem laglje, ker hodi popotni učitelj tudi kot tajnik kmetijske družbe po deželi in ima še več prilike se o vsem tem še bolj prepričati. Nad takim nadzorovanjem bi se ne mogel nihče spodtikati, ker tudi vlada podpira napravo šolskih vrtov in se ji ne sme zameriti, ako se hoče prepričati, kako se njene podpore obračajo in kakošen sad da rodé. Kmetijska družba pa dobiva od popotnega učitelja in svojega tajnika natančna poročila o tem, kaj je o kmetijstvu tu ali tam opazoval. Torej mora tudi razsojevati, kje bi bila deželna podpora in nagrada potrebna in opravičena. Zato finančni odsek nasvetuje resolucijo:

C. kr. deželni šolski svet se prosi, da zasliši c. kr. kmetijsko družbo, predno razdeljuje nagrade za pouk v kmetijstvu.

V generalni razpravi se je oglasil najprvo poslanec Žitnik, ki je opisaval glavni vzrok, da naše ljudsko šolstvo ne dosega onega vspeha, ki bi bil sicer mogoč z ozirom na število učiteljskih močij, število šol in na troške. In ker je po govornikovih mislih glavni vzrok na tukajšnji učiteljski pripravnici, stavljal je naslednjo resolucijo, ki je bila vsprejeta z vsemi glasovi narodne stranke: „Deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se naroča, obrniti se do slavne vlade, da bi se

LISTEK.

Pisma.

II.

Gospod vrednik! Znano Vam bo, da nam je podal Stritar v svojem „Zvonu“ galerijo odličnih pesnikov in pisateljev slovenskih; galerija ta pa ni popolna. Nekateri odličnjaki slovenski, n. pr. Levstik, so mu ukazali naravnost, naj jih pusti pri miru, drugih velemož slovenskih se pa vrednik sam ni spominjal. V oni zbirki ne najdem moža, ki kot pisatelj odločuje politiško usodo slovenske zemlje, kakor Bismarek usodo velike Nemške. Bismarcka s ponosom imenujejo moža železa in krvi; tudi naš junak je mož železa in — črnila, ker Slovenec je po svoji čudi manj krvilačen, nego Nemeec. Da, moža železa in črnila, kateremu bi med samimi Železnikarji zamán iskal vrstnika, njega, dike Slovencev, ne najdemo v tej zbirki. Imena njegovega mi pač ni treba imenovati; kakor je Bismarcka ime Nemcem, tako je našega junaka ime vsem Slovencem v srcu in na jeziku. Brez dvoma torej izpolnim le velik nedostatek v galeriji slovenskih pisateljev, da saj v glavnih potezah narišem junaka našega zasluge za narod slovenski. Do Vas pa, go-

spod vrednik, imam še posebno prošnjo v tem oziru. Ni Vam sicer navada, da bi podlistek dičili s podobami, a upam, da se bode v tem slučaju uklonili izjemi ter čitatelje razveselili tudi z junakovo podobo. Bojim se le, da bi je ne dobili, ker bral sem nekje, da „velemožje“ ne ljubijo tega „sporta“.

Slovenski Bismarek — *silicet magna componere parvis* — imel je po vzgledu nemškega vedno pred očmi zjedinjeno Slovenijo in narodno cerkev; v obojem oziru deli z nemškim svojim uzornikom enako usodo. Slovenija je zjedinjena; sicer ne še v eno kronovino, pač pa duševno; za Slovence usodne prepire leta 1873 in sledečih je on s silo zatrl; plemenito njegovo srce ne more prenašati, da bi se bratje prepirali med seboj; zato pa je on v ministerstvu „Narodne tiskarne“ absoluten; ministri tovariši njegovi so le „slamnatí možiceljni“, ki mu pa tudi popolno zaupajo ter se ne vtikajo v „resort“ njegovega delokroga. Le enkrat se v tem ministerstvu ni zgodilo po Bismarckovi volji bajé v njegovi odsotnosti. Spominjate se, gospod vrednik, gotovo slavnoznanih „Pisem iz Rusije“, ki jih je to ministerstvo „Narodne tiskarne“ priobčevalo v svojem glasilu. Toda, ko bi Vi vedeli, kaj se je na to godilo „za kulisami“, čudili bi se, da našega junaka prsi ne diči še papežev red sv. Gregorija, vkljub

temu, da si je od njega nemški Bismarek izprosil frazo: „Nach Canossa gehen wir nicht!“

Ko je namreč naš junak izvedel, — sevéda še le kakih štirinajst dnij pozneje, — kaj se je objavilo v njegovem glasilu, zbral je svoje tovariše v posebno palačo, raz katero je posebno lep razgled na Benetke; tam so teden dnij „debatovali“, to se pravi, sedem dnij so ga prosili tovariši odpuščenja ter ga pregovarjali, naj pozabi, kar so zagrešili, ker porok so mu, da se v prihodnje ne pripeti več kaj enakega. Toda vse prošnje so bile „bob ob steno“; naš junak ni mogel tega prenesti in ni več dovolil, da bi se z njegovim žarnim imenom dičil list, ki se v vsem ne ravna po njegovih nazorih; dasi so mu celó plačo povikševali za nekaj tisočakov, niso ga mogli pregovoriti; on je odstopil od lista, in tovariši so preklicali, kar se je zgodilo brez volje in vednosti njegove.

Narodni cerkvi na Nemškem prisijala je po naporih Bismarckovih z Döllingerjem jutranja zarja, pri nas pa po naporih našega veljaka z Ivanom Božičem-Podražanom. Slovenija, kaj ti še želi srce? — Končujoč poročilo o politiških zaslugah našega vodje, omenjam le še, da se po sebi ume, da poslanci slovenski, deželni in državni, plešejo, kakor jim gode slovenski Bismarek. Usoda politiška slo-

predružačila jezikovna vredba z dne 1. aprila 1881 l. za ljubljansko učiteljskišče v tem smislu, da se pomnoži število predmetov s slovenskim učnim jezikom."

Poslanec Stegnar je v daljšem govoru dokazoval potrebo, da se tudi na tukajšnji realki pomnoži število predmetov s slovenskim učnim jezikom, ter konečno nasvetoval primerno resolucijo. Govor bomo objavili po stenografskem zapisniku.

Poslanec Hribar je govoril učno upravo zaradi uvedbe nemščine na tri- in štirirazrednih ljudskih šolah ter se izjavil proti onim 600 gold., ki se dovoljujejo za neobligaten pouk slovenščine na večrazrednih nemških in nemščine na večrazrednih slovenskih šolah. Učno upravo je zagovarjal deželni predsednik baron Winkler, vladni poročevalec v deželnem šol. svetu komisar J. Rihar je odgovarjal poslancu Hribarju, poročevalec Klun poslancema Hribarju in dr. Schafferju. Konečno je bil ves normalno-šolski zaklad soglasno sprejet, le proti znesku 600 glđ. za neobligaten pouk nemščine oziroma slovenščine je glasovalo osem narodnih poslancev.

Koncem se je bil izvoljen odsek za Hribarjev predlog gledé deželne hipotekarne banke; izvoljeni so bili poslanci: Detela (načelnik), Gorup, Hribar, Kersnik, Šuklje, dr. Schaffer in baron Švegelj (namestnik). Po četrty uri je bila seja končana.

Kranjska gimnazija.

(Debata v deželnem zboru dne 29. oktobra.)
(Konec.)

Poslanec Klun:

Slavni zbor! O zadevi, katero imamo v razpravi, se je v deželnem zboru že tolikokrat razpravljalo, da ne vém novega razloga za podporo peticije kranjskega mesta; ali nekatere reči, katere sta gospoda predgovornika z one strani (baron Švegel in dr. Schaffer) trdila, mi ne dajo miru, da bi jih ne zavrnil in pojasnil.

Oba gospoda priznavata, da je treba za slovensko ljudstvo več učilnic, kot jih ima, ali ona dva pravita, naj se to zgodi z napravo nove gimnazije v Ljubljani in kranjska gimnazija naj se odpravi, ker je že obsojena na smrt. Jaz hočem gospodoma odgovoriti z besedami nekega veščaka, kateri njima je kot strokovnjak gotovo znan. Ko se je dislocijski ukaz obravnaval v šolskem odseku državnega zbora, je to odločbo prav ostro napadal tudi dvorni svetnik Beer, ki velja kot veščak v tej stroki in je med drugim rekel, da ima vsaka šola, ki obstoji, že nekako pravico do svojega obstanka in ne gré, da bi vlada take šole meni nič, tebi nič odpravila; in drugi važni izrek, kateri je storil, je bil, da pride kmalu čas, ko bodo začeli srednje šole umikati iz velikih mest in napravljati v malih mestih, zaradi nevarnosti, katere je šolska mladina izpostavljena v velikih mestih. Potem je pač napačno trditi, naj se odstrani gimnazija v Kranji.

Oba sta trdila, da Gorenjci ne marajo za kranjsko gimnazijo. Jaz sem že pri prejšnjih prilikah pojasnil, da je za revnejše učence lažje shajati v Ljubljani. Kmet gorenjski ima rajše gimnazijo v Kranji, kjer more svojega otroka lažje obiskovati.

venske zemlje je torej v njegovih rokah; hvala mili usodi, blagi genij vodi narod slovenski.

Kako naj pa dostojno ocenim slovstvene zasluge našega junaka? Upam, da poznavateljem domačega slovstva vse povém, ako spomnim le na njega glasilo, ki kakor dijamant lika in brusi naše slovstvo. Kaj naj porečem o tem slovstvenem biseru? Ako pogledam sto let nazaj in ako mi šine pogled v bodočnost sto let naprej, zamán iščeš kaj enakega in zamán pričakuješ; biser ta se sveti kakor dijamant med navadno „steklovino“. Z besedo: To je sad njegovega duha in izliv bogatih skušenj polnega, plemenitega, zlatega srca! Iz vsake vrstice dije nam duhovitost in plemenitost! V zgodovini slovstva našega bode ta list uvrščen na najodličnejše mesto, zapisan bode ondi z zlatimi črkami. Večnolepi zakoni estetike in morále niso morda v nobenem slovstvenem proizvodu izraženi tako točno, kakor pri našem slovstveniku „par excellence“.

Kot neko posebnost omenim le še njegovo plodovitost na slovstvenem polju. V svetovni slovstveni zgodovini narodov smel bi ga primerjati s španjskim pesnikom in dramatikom, in ta je „Lope de Vega“. O tem namreč pripovedujejo, da je nevštevi drugih slovstvenih proizvodov spisal samo iger za gledišče 1800. Zanimivo je posebno vedeti, da je

Poslanec baron Švegel je rekel, da se v Ljubljani taki učenci veliko lažje izučujejo in da je njihovo stanovanje itd. v Ljubljani veliko cenejše kot v Kranji. Ne vém, kako je to, vendar-le moram opozarjati, da je na Gorenjskem v poljanski dolini okoli 28 učencev sedaj na srednjih šolah, katere bi stariši pošiljali v Kranj, ker so prepričani iz lastne skušnje, da bi jih ceneje vzdrževali, kot v Ljubljani. Ravno tako imajo v Trziči 8 učencev, katere bi radi poslali v Kranj, pa jih morajo sedaj pošiljati v Ljubljano, dasiravno jim gré trdo za plačevanje. Opozarjati moram nadalje na peticijo, katero so poslale občine gorenjske lanskega leta slavnemu zboru. Bilo jih je 36 ali 37 in vse odločno prosijo, naj se deželni zbor potegne za to, da se kranjska gimnazija ohrani. Torej ne more res biti, da Gorenjci za kranjsko gimnazijo ne marajo.

Gospod baron Švegel je govoril o potrebi, da se na Gorenjskem napravi obrtna šola. To smo tudi mi pri vsaki priliki na merodajnem mestu poudarjali, ali ravno tako, kot on, smo bili mnenja, da za Kranj ni umestna nobena stroka, ker je središče, bodi si za domačo industrijo, bodi si za druge manje industrije na Gorenjskem drugod, za železnine na pr. Kropa ali Trzič, ne pa Kranj.

Ako se pravi, da kranjska gimnazija ni toliko uspehov dosegla, kot se je pričakovalo, je to umevno. Še ni prav obstala, že je bila obsojena na pogin, rešili so jo komaj, pa že vnovič so zoper njo delali itd. Tak zavod se ne more tako razvijati kot drug zavod, ki ima trdno podlago, kar bi se doseglo z razširjenjem v višjo gimnazijo. Sedaj si vsak misli: čez štiri leta bo moral sin iti v Ljubljano, ako se pa razširi kranjska gimnazija v višjo gimnazijo, ne bodo neradi hodili iz vse Gorenjske na ono gimnazijo, ampak tudi marsikateri ljubljanski oče bode raje svojega sina pošiljal v Kranj, kjer bode pod tujim varstvom bolje nadzorovan, nego v Ljubljani, kjer oče morda nima časa, ga nadzorovati.

Gospod baron Švegel je rekel, naj se v Kranji napravi zavod za gluhoneme. Nimamo nič zoper to, pa zgubili bi ves Wolfov zaklad, ki je namenjen za gluhonemnico v Ljubljani. Ali bode vrhovna ustanovna oblast dovolila, da se vse eno zaklad uporabi, na tem bi dvomil po skušnji pri Holzapfelnovi ustanovi.

Gospod dr. Schaffer je rekel, da se mi bojimo nemške gimnazije v Ljubljani, ker bi bila dobro obiskovana. Slišali smo pa iz ust vladnega zastopnika, da je sedanja nemška gimnazija, nemška paralelka namreč, slabo obiskovana. Ako je taka potreba nemške gimnazije, zakaj se bolje ne vpisujejo v sedaj obstoječe nemške paralelke in zakaj hira in umira kočevska gimnazija?

Rekel je tudi, da se ne germanizuje. Pritrdim, da se ne godi več z namenom kot prej, ker so se gospodje prepričali, da je vse zastoj in to je tudi gospod dr. Schaffer izrekel. Potem je še rekel, da se število srednjih šol ne ravna po številu prebivalcev, ampak po zahtevah znanosti in potrebah politike. Prav je to, ampak če hočete vi zahtevam znanosti ustrezati z novimi šolami, ne smete s tem sko-

bil kot dramatik posebno plodovit v svoji pozni starosti; izračunali so, da je od svojega 60. do 70. leta povprek vsak teden izvršil po eno igro. On sam pravi, da je več nego sto iger, katerih vsako je v štiriindvajsetih urah izgotovil.

„Y mas de ciento, en horas viene y cuatro, Pasaron de las musas al teatro.“

Pri tem pa treba pomniti, da ni mazal in mašil svojih del, kakor nemški Kotzebue v malo vredni prozi, marveč jih je izvrševal v najbolj umetnih pesniških oblikah, v rimovanih trohejih v zvezi z oktavo, s sonetom in tereino. — Koliko pa je že naš slovstveni veljak izvršil del v štiriindvajsetih urah, vsak dan smo skoro temu priča, in koliko „rimovanih“ na štirinajst dni! Ko dojde v starost „Lope de Vega“, gotovo ga bode prekosil v svoji slovstveni plodovitosti. Kako epohalnega pomena je torej naš veljak v našem slovstvu, o tem mi sedaj ni pojma ne moremo imeti. — Ne bo torej drugače, da se že zdaj klanjamo njegovemu geniju ter ga občudujemo, kakor nekaj Cervantes „Lope de Vega“ z besedo: „Monstruo de la naturaleza.“ — po slovenski bi rekli: „Pravi pravcati Iste-klosem!“

Po vsem tem se je torej čuditi, da naš veljak v svoji domovini ne uživa onega ugleda, kakoršnega

doleti in nasprotovati pravici, katero ima slovensko ljudstvo do dotičnih šol.

Napravite iz znanstvenih ozirov nemških šol kolikor hočete, pa tudi toliko slovenskih, kot je izobraževanju slovenskega naroda potrebno.

S tem sklepam in prosim, da sprejmete predloge upravnega odseka. (Dobro! Dobro!)

Poslanec Šuklje:

Gospod poročevalec me je z neko opazko izzval na ta popravek. On je namreč, utemeljujoč svoj predlog, dejal, da so slovenski državni poslanci na Dunaji ministru sterili tako uslugo takrat, ko so mu pomagali dobiti družega sekcijkega načelnika, tako uslugo, katere nihče drugi z desnice ni hotel prevzeti. Gospoda moja, mi vsi slovenski državni poslanci smo prizadeti v tem oziru, v prvi vrsti jaz, ki sem formuliral v dunajski zbornici nasvet, in jaz se sklicujem na spričevalo vseh svojih tovarišev, da to, kar smo slišali iz poročevalčeve tribune, sicer ni novo očitjanje, pač pa neosnovano in neistinito.

Stvar je bila taka. Večini gospodov je menda znano, kako se postopa pri velikih debatah v državnem zboru. Mnogo govornikov je oglašanih in srečka odločuje, kdo pride na vrsto. Tako je bilo tudi pri budgetni razpravi gledé šolskega proračuna. Vsi slovenski poslanci so žrebali z menoj in jaz sem bil srečen. Medtem pride tisto vprašanje gledé sekcijkega načelnika. Mi vsi smo bili proti temu, pa poljski in češki klub je odločil, tudi naš klub po večini in jaz sem imel alternativo, ali odpovedati se besedi ali pa rušiti klubovo disciplino, zato je sem se podal, dasiravno ne z lahkim srcem, dasiravno s težjim, nego danes gospod poročevalec zastopa predloge upravnega odseka. Da sem prevzel tisto mučno nalogo, nisem storil nič drugega, nego dolžnost svojo proti narodu in malo ukusno je, očitati nam kaj tako neosnovanega.

S tem sklenem svoj faktični popravek.

Poročevalec dr. Tavčar:

Slavni zbor! Najprej mi bodi dovoljeno, pečati se s faktično opazko, katero je popravil gospod poslanec profesor Šuklje. Očitati mi je malo ukusnost mojega postopanja. Jaz konstatujem, da je moj ukus včasih različen od onega gospoda profesorja Šukljeja. (Poslanec Šuklje kliče: Hvala Bogu!) Ne bom se ž njim prepiral, ampak lahko ravno tako rečem: hvala Bogu! Pa on sam priznava, kar sem jaz rekel, da je s težkim srcem glasoval za ministra, pa ne ugovarja, da je zanj glasoval in priporočal sekcijkega načelnika. Govoril sem torej samo resnico in istino. Da bi pa bila ravno korist slovenskega naroda zahtevala to početje, da je proti svojemu prepričanju za nekaj glasoval, o tem se nisem prepričal in mogoče da, če bi se bil gospod profesor Šuklje odpovedal svojemu govoru, ne bi bila tako velika škoda za narod slovenski.

Kar se tiče govorov iz one (leve) strani, ki je danes kazala veliko zgovornost, moram jim vendar nekoliko odgovoriti, dasiravno so že nekateri častiti gospodje predgovorniki njim odgovarjali. Ko se je pričelo zasedanje te visoke zbornice, vstal je gospod baron Apfaltrern, kateri danes ni tukaj navzoč, ter je prepustil vodstvo stranke svojemu somišljeniku gospodu baronu Švegeljnu, in je naglašal z emphaso,

je vreden po svojih delih. „Nemo propheta in patria sua“, — moral sem reči, ko sem zvedel, da celó v daljnem Rimu cenijo njegove zasluge. Sotrudniki svetovnoznanih časnikov „Satana“ in „Cronica Nera“ namreč nameravajo imenovati našega veljaka častnim sotrudnikom v priznanje njegovih zaslug; kot okrasek na častni diplomu bo „lepa glava“ lista „Satana“, kjer na vsakem koncu stojita dva nežna satana in na sulico ljubko nabadata duhovnike in samostanke. To Vam naznamim, da poskrbete za razsvetljava, kadar bo „dika“ ljubljanskih mestnih očetov dobil iz Rima zasluženo odliko.

Bodite mu pa Slovenci nehvaležni, kakor hočete, on bo delal, kakor dosedaj, za blagor domovine. — Sinezi so rekli o svojem „nebeškem sinu“ Jangti-ju, ko bi iz vseh „bambus“-ovih listov, kar jih raste v deželi, napravili papir, ne zadostoval bi, da bi nanj napisali njegove napake in hudobije. Jaz pa pravim: Ko bi pobrali vse „cunje“ in vse „store“, kar jih cvete po Slovenskem, in iz njih napravili papir, ne bilo bi ga dosti, nanj napisati neizmernih zaslug našega junaka. In ako se ustavljate in ne priznavate njegovih zaslug v njega življenji, spoznali jih bodo Vaši potomci ter ga kakor Sinezi svojega Kongfute-ja saj čez dvesto let po njegovi smrti povzdignili v knežji stan. C. M.

da se je njegova stranka, kadar boče prišlo na to, ter boče videla, da so naše zahteve pravične, ne boče umešavala in kazala veliko prijaznost.

Gimnazija v Kranji je taka stvar, ki nič ne škoduje nemški stranki, in lahko se reče, da je gimnazija v Kranji stvar, ki začeva edino le nas Slovence same, od te stranke ni bilo povoda, segati v to debato in nasprotstvo izrekati s toliko eneržijo, kot se je godilo. Gospodje pa so se postavili tudi v veliko nasprotje z glasovanjem, ki smo ga že imeli v tej visoki zbornici. Gimnazija v Kranji ni sedaj prvič odstranjena, o tem se je že glasovalo v tej visoki zbornici in na teh klopeh so sedeli — gosp. baron Švegelj še takrat ni bil načelnik ter še ni nosil nemško-nacijonalne zastave v tej zbornici — pa gospodje imeli so tisto nemško prepričanje ter so glasovali za to, naj se gimnazija v Kranji reaktivira in vnovič vpelje v življenje. Torej za te gospode ni bilo povoda, na tak način nasprotovati koristnemu zavodu, kot so to storili. Kar se tiče ekscelenca barona Švegeljna, moram priznavati, da je njegova ekscelencia, kar se tiče debato, nasprotnik, kateremu je težko do živega priti. On pri vsaki priliki z veliko *emphaso* naglašča, kako strašno objektivni je. Objektivnemu biti je dolžnost vsakega, ki sedi v tej zbornici, in ako njegova ekscelencia pri vsaki priliki naglašča, da boče objektivni, sklepam, da morda ni tako objektivni, kot pravi, in v resnici, njegova ekscelencia ni objektivni, naj mi pusti to prepričanje in naj on to naglašča še tolikrat v slavni zbornici, jaz pravim: to ni istina, njega ravno tako navdaja strast, kot njegovega tovariša dr. Schafferja, on ima isti namen in v teh preprih se postavlja več ali manj na stališče svoje stranke. Nepotrebno pa je potem naglašati, da ste objektivni, to ne bodete, to kaže preteklost, in nikdar ne boste pravični našim zahtevam z ono pravičnostjo, ki bi dičila zastopnike nemškega prebivalstva. Najbolje to, da ekscelencia baron Švegelj ni objektivni, kaže njegov ugovor, da gorenjska stran ne zahteva kranjske gimnazije. Da bi on poznal razmere gorenjske, tega ne bi trdil. Rodil se je tam. potem pa živel v tujini in s tujim srcem prišel nazaj, in zaradi tega trdim, da ne pozna tako potrebe Gorenjskega kot mi. Da bi pa to, da gorenjska stran ne zahteva tega zavoda, resnica bila, temu ne morem pritrditi. Nasprotno je resnica. Lanskega leta je prišlo zastopstvo kranjskega mesta z neko peticijo in razun tega 35 občin, ki so vse ta zavod zahtevale in med njimi tudi občina Gorje, v katerej ima njegova ekscelencia stalno bivališče. Potem lahko z objektivnostjo rečem, da ni resnica, da gorenjska stran ne bi zahtevala tega zavoda.

Kar se tiče drugih ugovorov, moram omeniti še tistega, ki smo ga čuli že dvakrat zopet ponavljane, da je bolj koristno, ako se zavod napravi v Ljubljani, ker je tukaj več sredstev, se dečki lahko učé tudi risarije, slikarije, klavirja itd. Pedagogi so gledé tega še v prepiru, to posnamem tudi iz govorov gospoda kanonika Kluna, ali je koristno, take zavode koncentrovati v velikih mestih, da se taki zavodi tam centralizujejo ali pa da se postavljajo v manjša mesta. Jaz nisem pedagog, pa konstatujem, da so tudi taka mnenja med strokovnjaki. Kar se pa tistih postranskih reči tiče, nimajo takega pomena. Na gimnazijah nima tisto učenje postranskih predmetov tolikega pomena. Učé se francoščine, laščine, risanja itd., pa le površno, rezultat je majhen, ker obligatni predmeti gimnazijskemu dijaku popolnoma napolnijo ves čas, da za neobligatne mnogo časa ne preostaje. Če pa je to stališče res opravičeno, potem se nam mora pred vsem gimnazija v Kočevji smiliti. V tej puščavi živé, brez pripomočkov, kaj morejo ti siromaki postati? Ako pa velja za Kočevje drugo načelo, mora se pustiti tudi za naš zavod na Gorenjskem.

Še nekaj bi omenil, kar sta oba gospoda zastopnika nemške stranke, posebno ekscelencia baron Švegel mimogredé z neko strupenostjo poudarjala. Ščuvala sta danes oba slavno vlado na radikalce, baron Švegel je rekel, naj pokaže vlada resnobo radikalcem, in dr. Schaffer je dejal, naj vlada pokonča ta zarod na Slovenskem. Naj na kratko omenim, da se mi ne zdi umestno, naglašati, da ste na Slovenskem sploh ali na Kranjskem posebej, dve stranki. O radikalni stranki govoriti pa sploh ni umestno. Res vladajo nekatere razlike, ki pa se tičejo le osebnih reči in tega, v kolikor smo mi zaljubljeni v sedanji vladni zistem. Ne ljubimo nje s tisto gorečnostjo, kot ljubi mladenič svojo nevesto, ampak o drugem krilu narodne stranke se ne more

reči, da ne ljubi sedanje vlade, ker nobeden oddelek še ni stopil v opozicijo proti vladnemu zistemu. Ne ljubimo nje, kakor svojo ženo, pa tako, kot teto, ki daje o Božiču, ali o Veliki noči darila. To je razlika, narodna stranka pa je podpirala vedno v celoti vlado.

Omeniti še mi je nasproti gospodu Svetcu, da se meni ne zdi umestno govoriti o pesimizmu. Večje neslanosti in bedarije ni, nego če se trobi, da pri nas ruski rubelj kroži, to je grozovitna in ostudna laž. Mi, ki se ne zovemo sami radikalce, ampak le odločna stranka, mi ne zahtevamo drugega, nego da se nam dá garancija, da naš narodni jezik v teh pokrajinah ne boče poginil. Hujšega si misliti ne morem, nego da boče moj sin enkrat nemški govoril in slovenski ne bi znal. Ostudno in nespametno pa je, nam očitati, da želimo, da Avstrija pogine. Najbolj strog zastopnik naših načel mora želeti, da Avstrija obstane. Mislite, da smo tako nelogični, da bi mislili, da mi moremo potem dalje živeti? Mi vémo, da mi potem prvi poginemo, da se pozgubimo med Lahe ali Nemce. Ne samo lojalnost do dinastije, ampak gola pamet nas veže, da smo lojalni, da želimo obstanek Avstrije, kajti kakor dolgo boče ona obstala, bodemo ostali Slovenci, pa ne dalje.

Dalje je njegova ekscelencia govoril o reklami ter rekel, da je stališče narodnosti, na katero se postavljam, zá-me reklama. Na to ne bodem odgovarjal, kajti od njega ne morem zahtevati, da bi mogel preceniti pravi pomen slovenske narodnosti.

Kar se njegovih nasvetov gledé odškodovanja mestu Kranju tiče, so že drugi gospodje naglašali, da se s tem ničesar doseči ne dá. Kar se tiče hišne industrije — kolikor jaz Gorenjsko poznam — ni taka, da bi se moglo reči: tukaj je zaklad pokopan. To pa vé, s tem, da bi se hišna industrija podpirala, bi bilo kranjskemu mestu malo pomagano, da pa bi se mu dali tisti zavodi gori, je vprašanje, o katerem danes ni mogoče govoriti. Čudno pa je to: ekscelencia sili, naj se druga gimnazija ustanovi v Ljubljani, ter kaže gorko ljubezen proti mestu, pa se jezi, da so vse druge reči tukaj in ne bi nič imel proti temu, da se mu vojašnica vzame, bolnišnica itd., torej zares želi nemška stranka drugo gimnazijo v Ljubljani, ker so tudi oni prepričani, da bi bil to germanizatoričen zavod.

Gospod dr. Schaffer mi boče dovolil, da o njegovem govoru malo omenim, ker je že čas pozen in je on sam konstatoval, da drugega ne more govoriti, kot je ekscelencia govorila in res tudi mnogo drugega povedal ni, pač pa je to bil govor iz časov, ko so gospodje v tej slavni zbornici še imeli večino. Da je to, kar je govoril o nemškem jeziku, pretirano, je jasno. Da je koristen vsakemu olikanemu človeku v Avstriji, tudi jaz priznavam, da bi pa zaradi tega po celi naši kronovini morali napravljati nemške zavode, to ni opravičeno. Da bi bilo nagjnenje ljudstva in ljubezen do tega jezika tako velika, ni resnično, da bi bilo to res, da slovenski stariši silijo svoje otroke v nemške zavode, ne bi ustanovljali samo slovenskih paralek na ljubljanski gimnaziji, ampak nemške paraleke, sedaj pa je v nemških paralekah le po 30 učencev; torej tudi ljudstvo, na katero mi ne vplivamo, ne zahteva tako nemških zavodov. Ugovarjati moram tudi trditvi gospoda vladnega zastopnika, da bi bilo koristno, nemščino učiti tudi v ljudskih šolah. Masa ljudstva shaja in je shajala 100 in 100 let brez nemščine in boče tudi v prihodnje lahko shajala brez nje.

Ker smo se o teh rečeh že na vse strani razgovarjali in ker je čas že toliko potekel, da je že vsakemu zastopniku želeli, da pride k počitku, zgolj še enkrat nasvetujem: sprejmite nasvete upravnega odseka. (Klici: Dobro! dobro!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. novembra.

Notranje dežele.

„Pol. Corr.“ pravi, da se bodeta *nemški cesar Viljem* in *cesar Franc Jožef* sešla skoraj gotovo v Inomestu, in sicer o priliki, ko se bo prvi čez Bren iz Italije vračal domov.

„Politik“ objavlja pismo odličnega *koroškega Slovence*, ki pravi med drugim: V zadnjem času so postali nemški konservativci nasproti Slovincem nezaupni, kar je pa popolnoma takó gledé notranje kakor zunanje politike neopravičeno. Ali je to morda eden sam ljubljanski mladostovski list učini? Saj vendar ta stranka nima niti enega državnozbornskega mandata; slovenski poslanci so bili v državnem

zboru vedno zanesljivi zavezniki nemških konservativcev. Slovenec hoče ostati tudi Slovenec in katoličan, in to mu je mogoče le v Avstriji. Tak zvest element v veliki monarhiji sumničiti ni niti politično, niti patrijotično. Sploh naj se pa pomisli, da vsem ljudem ni mogoče usta zamašiti!

Predvčeraj je *ogerska* zbornica razpravljala o cesarjevi dvorovini. Skrajnolevičarski poslanci so pri tem naglašali, da preti Ogerski nevarnost, ker se kot dvorniki nastavljajo Nemadjari. Tisza jim je oporekal, za kar je moral čuti besede: „Proč ž njim!“ „Sram ga bodi!“ itd.

Vnanje države.

Neka brzojavka iz Rima pravi, da se mej *Vatikanom* in *Rusijo* načeloma sklenjena, a ne še podpisana pogodba nanaša na imenovanje novih škofov v Rusiji; ostala tekoča vprašanja so zopet odložili.

Srbski kralj Milan je predvčeraj došel na Dunaj. Naznanil je regentstvu, da bo prišel v Belgrad za tri ali štiri dni „konečno vravnat kraljičino vprašanje“. Potrjuje se, da se bo potem stalno v Parizu nastanil.

Rusko ministerstvo je sklenilo, da se letna potrebščina belgrajskega poslaništva zviša za 9000 rubljev. — „N. F. P.“ pravi, da je ruski car v Berlinu s kanclerjem razpravljal o zaroki ruskega prestolonaslednika s prusko princesinjo Margareto, in sicer v obestransko zadovoljnost. Toda, ker je car ravno zadnji čas izdal ukaz, da morajo biti vse velike kneginje pravoslavne, malo se veruje vesti o tej zaroki.

Predvčeraj je v *nemškem* državnem zboru minister notranjih zadev zavračal posebno socialiste, katerim bi bilo mogoče ugoditi le tedaj, ko bi se poleg postave zoper socialiste odstranil tudi kazenski zakonik sploh. Država je nasproti njim v silobranu. Postava ta je le odurna potreba, kajti tukaj se gre za varnost države, in: *salus reipublicae suprema lex*. (Živahno odobravanje.)

Francoške stranke se že pripravljajo za parlamentarni boj. O boulangistiškem posvetovanji smo že poročali. Republikanci bodo priredili skupen shod, da se dogovoré o sestavi raznih odsekov. Nedvojno je, da bo Floquet izvoljen za zborničnega predsednika. Ker bajé republikanci nameravajo ovreči več konservativnih volitev, odgovoril je temu načelnik desnice v prejšnji zbornici s tem, da je poslal propalim kandidatom svoje stranke poziv, naj zbornici predložé pritožbe o vladnem pritisku in sleparijah pri volitvah. Kakor se vidi, sprava mej konservativci in republikanci ne napreduje posebno.

Danes teden so se v *Angliji* vršile občinske volitve, pri katerih so liberalci sijajno zmagali. Gladstone-ovci so od konservativcev in unijonistov pridobili 67 sedežev, tako da imajo sedaj 122, konservativci z unijonisti pa le 65 sedežev. Liberalci so posebno v velikih mestih napredovali.

Uradna „London Gazette“ objavlja brzojavko angleškega konzula v Kanaji o turškem gospodarjenji na *Kreti*. Konzul pravi, da so pritožbe deloma opravičene, deloma pretirane, ter pripisuje glavno krivdo kretskih zmešnjak turškim uradnikom.

Italijanski poveljnik v *Masavi*, general Baldissera, bo zaradi bolezni na očeh odstopil; njegov naslednik, bajé general Orezo, sedaj brigadir v Aleksandriji, bo prevzel svojo novo službo sredi decembra.

Dnevne novice.

(Deželni zbor kranjski) je imel danes deseto sejo, ki je trajala od 10. do 1. ure; rešene so bile vse točke dnevnega reda. Prihodnja seja boče v torek.

(V isterskem deželnem zboru) je bila pri „poročilu poverovalnega odseka o volitvi poslanca pl. Contija v Pulji triurna debata. Vladni zastopnik je dokazoval, da se je volitev postavno vršila. Pri glasovanji je bila volitev ovržena.

(Presvetla cesarica) je prišla dne 1. t. m. v Miramar, ž njo ob enem tudi nadvojvodinja Marija Valerija in nadvojvoda Franc Salvator. V soboto je v grajski kapelici tiho sv. mašo daroval msgr. Legat; potem so se vkrcali na ladijo „Miramar“ ter odpuli v Pulj in Reko. V ponedeljek se je cesarica povrnila v Miramar, od kodar je odpotovala isti dan v Krk.

(Kazenski odsek) državnega zbora se boče sošel dné 16. novembra.

(V trinajsti seji štajerskega deželnega zbora) je bil izvoljen odsek sedmerih članov za posvetovanje o predlogu dr. Radaja. Izvoljeni so bili: dr. Kienzl (poročevalec), dr. Reicher, dr. Neckermann (načelnik), Posch, grof Attems, dr. Radaj in Bärnfeind. Zadnji je izjavil, da ne sprejme izvolitve, ker v odseku ni izraženo njegovo mišljenje. On je namreč konservativec, in kakor znano, podpirali so vsi nemški konservativci predlog dr. Radaja, da imajo gorenje in spodnještajerske kmetske občine po jednega zastopnika v deželnem odboru. Namesto Bärnfeinda je bil izvoljen dr. Pscheiden.

(Za slovensko šolo) sta se tudi občini Globoko in Pišce izjavili potom pritožbe, vsled katere je ministerstvo za uk in bogočastje odredilo, da bo od slej na teh šolah slovenščina edini učni jezik. Vigilantibus iura!

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je doposlala ustanovljajoča se podružnica v Crkljah na Gorenjskem te dni 115 gld. 80. Slava jej bo di in rast in prospeh! — Na kako pravo struno smo zadeli s svojo „Knjižnico“, kaže najbolj to, da v Ljubljani nimamo več niti I., niti III. vezka; morda je še kaj nerazprodanih pri podružnicah. Zato bodemo, da nam je le zagotovljena podpora pri slovenskem ljudstvu, nadaljevali v tem srečnem zapričetem literarnem delovanju.

(Tržaške volitve.) V IV. skupini so zmagali dne 5. t. m. kandidatje društva „Progresso“ in sicer gg. Comti, Tolusso, Baccardi, dr. Bazzoni, Zanzola, Rascovich, dr. Vidacovich, dr. Pervanoglù, dr. D' Angeli, Liebmann, dr. Luzzatto, dr. Venezian. Narodna stranka v tej skupini ni kandidovala.

(Umrli) je dne 5. t. m. v Trebnjem Janez Globevnik, c. kr. davkarski sluga, odčen s papeževo svetinjo, bronasto in srebrno medaljo, srebrnim zaslužnim križem in srebrnim službenim križem, v 51. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

(Iz Zagreba) se nam poroča: Ker je vrednik „Agrar Tagblatt“-a zgubil kavejio v znesku 4000 goldinarjev, moral bo list ustaviti, ako takoj ne dobi imenovane svote. V listu se je obrnil do prijateljev in somišljenikov, da bi mu zložili kavejio, toda odziva ni nobenega. Kakor čujemo, izšla je „Agrar Tagblatt“-a zadnja številka dne 7. t. m.

(Odlikovanje.) Presvetli cesar je podelil plemstvo slavnemu zgodovinarju, rednemu profesorju občne zgodovine na graškem vseučilišču, dr. Janezu Weiss-u.

(Mariborska čitalnica) bode prihodnje nedeljo privedla slavnosten banket na čast svojemu zaslužnemu članu g. dr. Fr. Rađaju, ki je bil odlikovan z redom železne krone III. vrste.

(Imenovanje.) Poštним ravnateljem v Trstu je imenovan dosedanji tamošnji začasni vodja, gospod Karol Pokorný. To je prvi ravnatelj v Trstu, ki sprejema in rešuje tudi slovenske vloge.

(Razprave katoliškega shoda) na Dunaju so sedaj izšle v dveh obsežnih zvezkih, ki sta se doposlala udeležencem katoliškega shoda. Prvi zvezek (276 str.) razpravlja obravnave, ki so se vršile pri glavnih shodih; drugi zvezek (611 str.) razpravlja delovanje različnih odsekov za šolo, za socialno, za časništvo, za vednost in umetnost, za katoliško, društveno življenje. — Knjiga je zanimiva in poučljiva ter priča, da katoliki avstrijski ne držé rok križema, pojasnjuje pa tudi, da ste si vera in véda najboljši prijateljici.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi v nedeljo, dne 10. novembra t. l., „Martinov večer“ v čitalnični restavraciji. — Vspored: Petje in prosta zabava, pri kateri svira vojaška godba c. kr. 17. pešpolka baron Kuhn. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za neude po 20 krajcarjev, udje so prosti. K mnogobrojni udeležbi vabi ODBOR.

(Na korist po povodnji poškodovanim prebivalcem kranjskim) priredi klub nemških kolesarjev v klubovi šoli v Kolizeji prihodnje nedeljo popoludne ob 4. uri kolesarsko akademijo. Sodelovala bo tudi vojaška godba c. in kr. 17. pešpolka.

Raznoterosti.

— Kralj Milan je iz Pariza odpotoval, da se v dunajski okolici udeleži s prijatelji lova. V 14 dneh se bo povrnil v Pariz ter potem stalno tam ostal.

— Krščanski in turški sodniki. Naši pravniški sklepajo svoje razsodbe z zmagovalnimi besedami: „In to pravnim potom!“ Mufti, načelnik turških kadisov pa zaključuje svoje odredbe s ponižnim rekóm: „In Bog vé, kaj je boljé!“

— General Boulanger je bajé sprejel ponudbo, da bo v mnogih severno-ameriških mestih priredil javna predavanja.

— Pri žrebanju novih 3% zastavnih pisem avstrijskega zemljiško-kreditnega zavoda je zadela glavni dobitke 50.000 gld. serije 6672 št. 19, 2000 gld. serije 2204 št. 3 in po 1000 gld. serije 4352 št. 12 in serije 4410 št. 33.

— Italijanska vlada se boji, da bi pri prihodnjih občinskih volitvah v Rimu ne zmagala socialnodemokratska stranka. Za ta slučaj, pravijo, namerava Crispi uvesti več izjemnih postav, kot

državno prefekturo, malo obsedno stanje itd. Crispi smé v resnici biti ponosen na svoj vspeh v Rimu! — Zdrava dežela je Tasmanija v Avstraliji. Prebivalec ima 100.000, mej temi 600 osemdesetletnih in dvanajst nadstoletnih starčkov.

Telegrami.

Dunaj, 7. novembra. „Corr. de l' Est“: Danes po noči pričakujejo v Budimpešto grofa Herberta Bismarka. Cesar ga bo sprejel v avdijenci, da sprejme njegovo poročilo po nalogu nemškega cesarja o carigranskem obisku in splošnem položaji.

Praga, 7. novembra. Povodom adresne razprave v deželnem zboru so bile lože in galerija prenapolnjene, pred deželnim zborom na trgu pa je na stotine osob zastoj čakalo, da se jim dovoli vstop. Poslaniški sedeži so bili polnoštevilno zasedeni. V adresni razpravi so danes govorili: dr. Rieger, dr. Julij Grégr, dr. Edvard Grégr in princ Karol Schwarzenberg mlajši.

Madrid, 8. novembra. V včerajšnji seji zbornice je republikanec Fedregal, nanašaje se na potovanja nadvojvode Albrehta, rekel, da je menda neka družinska pogodba, po kateri naj se Španija sili k sodelovanju pri evropskih vprašanjih. Govornik spominja na potovanje nemškega prestolonaslednika, po katerem je bila konservativna stranka poklicana na krmilo. Canovas in Romero nista bila nikdar orožje tujega vpliva. Razprava, ki je vzbudila velik hrum, se danes nadaljuje.

Novi York, 7. novembra. Demokratje so v novoyorskem mestu zmagali. Republikanska večina postavodajalnega zbora se je od trideset na šest skrčila.

Umrli so:

7. novembra. Jovana Pfeifer, delavčeva hči, 3 mesece, Ulice na Grad 10, variella.

V bolnišnici:

5. novembra. Matija Mlakar, gostac, 80 let, marasmus.

Tujci.

6. novembra.

Pri **Matiču**: Mekesch, Mebuš, Dekers, Kirchhof, Kraus, Filnascher, Fuzenegger, Steiner, Schwarz, Mesmer in Kramer, trgovci, z Dunaja. — Barthlmä, zasebnik, iz Kočevja. — Eulambio, trgovec, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Rosanis, Fezzel, Stagle in Semen, trgovci, z Dunaja. — Boskovic, potovalec, Louth, ravnatelj, Basch, tovarnar, Horak in Hollersberg z Dunaja. — Monti, arhitekt, iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.		744.7	8.6	sl. sever	oblačno	
7. u. pop.		744.9	12.5	sl. svzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.		746.0	5.8			

Srednja temperatura 9.0° za 3.4° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

3. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld. 50 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	85 " 80 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 40 "
Papirna renta, davka prosta	100 " 95 "
Akoije avstr.-ogerske banke	924 " — "
Kreditne akcije	312 " 50 "
London	118 " 95 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 46 "
Cesarski cekini	5 " 66 "
Nemške marke	58 " 30 "

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot- flanelen telovnik in 1 take spodnje

hlače skupaj gld. 2.75

isto za gospe " 3.—

otroška spodnja obleka " 1 do 1.50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska nazna-

novalnica v Brnu. (30-12)

(I. oester. Handels- Auskunfts- Bureau Brünn.)

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom bolezní in smrti našega iskreno ljubljene sina, ozíroma brata in svaka, gospoda

Ignacija Vrančiča,

župnika v Kolovratu,

izkazali nam svoje sočutje ter blagega pokojnika spremili do hladne gomile, osobito velečastnej duhovščini, darovateljem krasnih vencev ter vrlim pevcem moravskim za milo nagrobno petje, izrekamo tu svojo najiskrenejšo, toplo zahvalo.

(1)

Rodbina Vrančič-eva.

Slovenski

Žepni koledar

za leto 1890

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v „Katoliški Bukvarni“ in pri J. Giontiniju

komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjižica je posebno primerna kot novoletno darilo za kavarne, kojim se dovoljuje primeren rabat. — Razprodajalcem po jako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“

„Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani“ za l. 1890,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med drugim podaja veroučiteljem zapisnik učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ta krasnovezani Koledar zastoj; neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanji teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, zlatenici, gnusju in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapoljenju želodca z jedili in pijanci. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr. Osrednji razpošiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).

Svarilo: Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rudičem zavrtku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

(6)

Marijacejske čistilne kroglice.

Ze voč let z najboljšim vspehom pri zaprtju in zapenjanju rabljené kroglice so sedaj mnogo ponarejajo. Pariti je tedaj treba na zgorajšnjo varstveno znamko in podpis lekarnarja C. Bradya, Kromeriz. — Cena škatljici 20 kr., 6 škatljicam 1 gld. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 škatljic z prosto dopošiljativjo 1 gld. 20 kr., 12 škatljic 2 gld. 20 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in škatljici naveden v navodilu rabe. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice so pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Švebdi; — v Postojni: pri lekarnarju F. Bacaricelu; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Kobleku; — v Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Bizoziju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blašku.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijsko v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnate barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

Cenike na zahtevanje.